

Nr 5 1963

Årgång 15

Pris 75 öre

vi kvinnor

hänt sen sist

ETT SVENSKT FREDSFORSKNINGS-INSTITUT anser Svenska sektionen av Internationella kvinnoförbundet för fred och frihet att ecklesiastikministern skall ta initiativet till. Sektionen anser att ett närmare studium och klarläggande av bakgrunden till krig och konflikter, bl. a. dess ekonomiska orsaker, skulle bli till hjälp för ett aktivt och framgångsrikt fredsarbete.

Samma förslag framfördes av författaren Erik Blomberg på "Svensk kongress för fred och avrustning" i Riksdagshuset den 21 april, där det vann livlig ankläng hos de cirka 400 fredsdelegaterna.

EN FORSKARGRUPP vid Försvarets forskningsanstalt (FOA) har efter ett års intensivt forskningsarbete påvisat att STRONTIUM 90, det radiaktivt farligaste ämne som bildas vid kärnvapensprängningar, vållar genetiska skador t. o. m. i flera generationer. Resultaten betecknas av expertisen som sensationella. Hittills har vetenskapsmännen levt i den uppfattningen att STRONTIUM 90 snabbt transporteras till människans benstomme och där vållar skador med sin långlivade aktivitet.

Att ämnet skulle passera testiklarna och där inverka på arvsanlagen, som de svenska forskarna nu påvisat, har man tidigare helt förbisett.

I DEN LILLA STADEN SKÄNNINGE på Östgötaslätten arbetar nu 60 tidigare hemmafruar samt flickor, som förut haft svårt att finna arbete i Skänninge i en från Stockholm förflyttad fabrik. Den är unik inte bara för att den enbart sysselsätter kvinnor — på något undantag när — utan också för sin produktion av ledningssystem för den elektriska och elektroniska industrin, som den är absolut ensam om i Sverige. Arbetskraften har utbildats i en 120-timmars kurs och utför enligt ut-sago ett högeligen pålitligt arbete, som är av mycket komplicerad art.

EN FLICKA I KORSTIFT har vunnit inträde i yrkesskolan därstades i och för utbildning till revolversvare. Det har satt sprätt på de manliga revolver-svarvarna, som menar att kvinnorna är alldeles för framfusiga och helt sonika lämnar sin plats vid spisen och tränger ut karlarna från arbetsplatsen. Korstift-avdelningen har därför i en skrivelse vänt sig till Metallindustriarbetarförbundets styrelse och uppmanar den att ta Arbetsmarknadsstyrelsen i upp-tuktelse, för detta ofog att låta flickor "inkräkta på en arbetsmarknad som se-

dan hävdt varit förbehållen manssläktet".

Nåja, Metalls styre tycks inte föra Korstiftavdelningens aktion vidare utan framhåller i sitt svar det otidsenliga i en sådan attityd gentemot den kvinnliga arbetskraften.

NU HAR SJUKSKÖTERSOKORNA tröttnat på sin uniform och att bli titulerade "syster". I radions familjespegel framhöll två representanter från kåren, att sjuksköterskedräkten är ett arv från nunnedräkten och att den är otidsenlig för en modern yrkeskvinna. Den stjal hennes fritid, när hon i flesta fall måste tvätta den själv. Den är också dyr i inköp. I stället vill man att sjukhusen skall hålla med en insvängd rockklänning i lättvättat material.

Tiden är också inne för att lägga bort "syster"-titeln, framförallt nu när de manliga sjuksköterskorna kommer. Fru eller fröken går bra. Systertiteln stannar också från nunnetiden.

UTLÄNDSK ARBETSKRAFT LOCKAS TILL SVERIGE av kvinnorna, hävdade med fullt allvar sekreteraren i "Nämnden för internationellt bistånd" (NIB), Björn Andreasson i en estraddebatt i Västerås för en tid sedan. Förutom de nordiskt blonda svala skönhetererna verkar emellertid också de sociala förhållandena och det politiska klimatet attraherande på mellaneuropeer och syd-länningar ansåg herr Andreasson, som också framhöll att den svenska fackföreningsrörelsen blivit ett problem för många utlänningar, som inte varit vana vid att solidariteten på arbetsplatsen sätts i främsta rummet.

OMSLAGSBILDEN: Vilma Rudolph — trefaldig guldmedaljör vid Romolympiaden 1960 — har slutit upp på Floyd Pattersons och Sammy Davies sida i kampen för rättvisa och jämlikhet åt USA:s färgade miljoner. I sin hemstad i Tennessee, har hon lett demonstrationer mot näringsställen som vägrat färgade tillträde. Här vinner Vilma sin fjärde guldmedalj — i världssopinionens ögon!

Nummer 5 - 1963 - 15:e årg.

Ansvarig utgivare:
VALBORG SVENSSON

Redaktör: BIRGIT JANSSON

I redaktionskommittén:
SIGNE FREDHOLM
MAUD SUNDQVIST
BIRGIT ÖHRN

Utkommer med nio nr per år
Prenumerationspris per år 6 kr
Lösnummer 75 öre

Postgiro 513 23 — Norrtullsgatan 5, 1/2 tr., Stockholm Va

SVENSKA KVINNORS
VÄNSTERFÖRBUND
Tel. 32 80 96

Tryckeri AB Plantryck
Stockholm 1963

innehåll

sid.

560 kronor bjudet för samvete	3
"men mamma, dom skjuter väl inte på barna?"	3
Vem får vad?	4
Julian Grimau	5
Avrustning — välsignelse för hela mänskligheten	6
Kring en utredning	8
Vi lånar inte, vi disponerar bilen ..	9
Novellen: En härlig vardag	10
Från Riksdagen	13
Barnens sida: Sängskogen	15
Käseriet: Teknikens monstern	19

Svenska Kvinnors Vänsterförbund

uppstod år 1931 och har utvecklats ur föreningen Frisinnade kvinnor, som bildades 1914. Det bygger på samarbete mellan olika åsiktsriktningar och har därvid alltid hävdats sin tro på kvinnornas särskilda uppgift för fredens sak och sin övertygelse att samhällets måste omdanas till att motsvara även de kvinnliga medborgarnas behov.

SKV är sedan maj 1946 svensk sektion av Kvinnornas Demokratiska Världsförbund (KDV), som omfattar över 200 miljoner kvinnor i 80 länder. KVD och dess nationella organisationer kämpar för att vinna och praktiskt förverkliga kvinnornas rättigheter: rätt att rösta och att väljas, rätt till arbete, till lika lön för lika arbete och till befordran; rätt till undervisning och yrkesutbildning och till social trygghet för moder och barn.

KDV och dess nationella organisationer kämpar för att tillförsäkra alla barn ett lyckligt liv i trygghet; undervisning och goda bostäder, hälsovård, sund litteratur, goda fritidssysselsättningar. KDV vill samla all världens kvinnor oberoende av hemort, ras och livsåskådning till försvar av freden.

560 kronor bjudet för samvete

40 dagsböter à 14 kronor har Inga-Stina Landström, Stockholm, dömts att betala för att hon vägrat delta i civilförsvaret.

Varför vägrar hon? Jo, hon anser sig inte kunna stödja den civilförsvarspolitik som kommer till uttryck i skriften "Om kriget kommer" som ju skickats ut i alla hem.

"Jag anser att denna skrift är grovt vilseledande om atomkrigets faror. Där står t. ex.: 'Bered dig på att det kan bli nödvändigt att vistas i skyddsrum eller källaren flera dagar i sträck' — det skulle ha stått '40 år'. I Amerika diskuterar man ju öppet att hela USA skulle kunna bli obebodligt i 40 år efter ett atomkrig."

"Om radikativiteten sägs det sedan att 'stoffet vanligtvis är synligt som damm utanpå påsar och andra förpackningar' och att det kan avlägsnas genom att omslaget tas bort eller genom tvättning. Jag tycker att det är ansvarslöst av officiella myndigheter att söka bibringa folket så felaktiga uppgifter."

Därför gick Inga-Stina upp i rådhusrätten utan advokathjälp men med sin gamla lärobok i medborgarkunskap i handen. Där stödde hon sig på "Sveriges Magna Charta" — § 16 i regeringsformen, där det står att "Konungen bör... ingens samvete tvinga eller tvinga låta". Och blev dömd till många

och höga dagsböter. För att avskräcka andra?

"Det är säkert många som döms, men de flesta fallen får aldrig någon publicitet, de tigs ihjäl. Därför tänker jag nu överklaga och fullfölja, även om det blir fängelse. Men tänk om bara tjugu fruntimmer vägrade — då skulle det bli mer debatt i den här frågan."

Att det är många som tänker på samma sätt har Inga-Stina erfaren under de sista dagarna. "Väldigt många männi-

skor har hört utav sig." Om det vittnar också några gula rosor i en vas hemma hos Inga-Stina, där stolar och bord nu översvämmas av svart-vita banderoller för Pingstmarschen.

Det är synliga bevis för att hon tar allvarligt på sitt medansvar gentemot medmänniskorna och aktivt verkar för sin uppfattning att "Freden är vårt enda civilförsvar".

M. S.

"men mamma, dom skjuter väl inte på barna?"

Ett barns frågor är ofta svåra att besvara.

— Mamma, varför är himlen blå, och varför ser man bara en liten bit av månen ibland? Varför bubblar det i vatten, när det kokar? Örebro — ligger det i England? Varför ligger inte Örebro i England? Mamma, där går en hund — varför är det en hund? Varför pratar vi svenska i Sverige? Varför hade jag inte pyjamas på mej, när jag låg i din mage?

Det mesta kan besvaras. Själv har jag klarat det med hjälp av halvt glömda skolkunskaper, ett uppslagsverk och en äkta man som är fysiker.

Men den största frågan, den allvarligaste, står kvar obesvarad

Pojken, nyss fyllda fyra, och jag

framför TV-apparaten. Det var skol-TV-program som behandlade 30-talet. Så kommer bilder från spanska inbördeskriget. Ett barn sträcker skrikande armarna efter sin mor, som finns någonstans i vimlet bland människor, som flyr undan en bombkrevad.

— Men mamma, inte skjuter dom på barna? Dom skjuter väl inte på barna? Vilka är det som är soldater — är det inte papporna?

— Jo, men det är inte deras pappor...

Det är inget svar, det vet jag, och väntar frågan, som också kommer:

— Men varför ska papporna skjuta på andras barn?

Det finns inga för barn godtagbara svar på frågor om krigets vanvett.

Många vuxna accepterar patentsvar, men det räcker inte för ett barns sunda förstånd.

Ett svar finns faktiskt och hela världen väntar fortfarande på det. Avrustning. Då skulle komma en dag, då vi kan svara våra barn, att krig är något, som fanns för länge sedan, då människor inte förstod bättre.

S. Andersdotter Hedell.

vem får vad?

Riksdagen har beslutat om ändrade bestämmelser för familjebostadsbidragen. För de nya bestämmelserna redogör här riksdagsledamoten Gunvor Ryding.

Under vårriksdagen har beslut fattats om ändrade bestämmelser för bostadsrabatter. Detta innebär att ytterligare cirka 140,000 familjer kan få dessa bidrag. För närvarande uppgår antalet till cirka 130,000. Det har alltså blivit möjligt för stora grupper barnfamiljer till en fortsatt höjning av bostadsstandarden i den mån man nu har möjligheter att få en ändamålsenlig bostad.

Vilka får nu efter den 1 jan. 1964, då de nya bestämmelserna träder i kraft, dessa bostadsrabatter och hur stora belopp uppgår de till? Den tidigare bestämmelsen om att familjebostadsbidrag endast kunde utgå för lägenheter i hus, färdigställda efter år 1942, har slopats. Dock kvarstår utrymmes- och standardkravet, vilket betyder, att det inte får bo mer än 2 personer per rum, köket oräknat. En 2-barnsfamilj måste alltså ha minst en 2-rumslägenhet med centralvärme, vatten- och avloppsledning samt "med nöjaktig möjlighet till bad" för att uppfylla dessa krav.

Inkomstgränsen höjd från 8.000 till 12.000

Familjebostadsbidraget utgår i form av helt bidrag, förhöjt bidrag och reducerat bidrag, beroende på inkomstens storlek. Man har inte höjt bidragens storlek men väl inkomststrecket för de olika grupperna. Tidigare gällde, att *helt bidrag* utgick om familjeförsörjaren eller i förekommande fall mannens och hustruns sammanlagda till statlig inkomstskatt beskattningsbara inkomst inte översteg — för familj med 2 barn t. ex. — kr 8.000. Nu är beloppet höjt till 12,000 kronor. För familjer med flera barn ökade nämnda belopp 8,000 kronor med 1,000 kronor per barn från och med det tredje till och med det sjätte. Nu gäller att beloppet 12,000 får ökas med 1,500 kronor per barn upp till sjätte barnet. Förhöjt bi-

drag erhöles om inkomsten med 2,000 kronor eller mer understeg inkomstgränsen för helt bidrag, alltså vid gränsen 6,000 kronor. Denna gräns är nu 8,000. Reducerat bidrag utgick om inkomsten översteg gränsen för helt bidrag med högst 1,500 kronor, alltså vid inkomststrecket 9,500 kronor. Nu är denna inkomstgräns 14,000 kronor. En-barnsfamiljerna, som endast fick helt bidrag vid inkomstgränsen 6,000 kronor, får fortfarande endast helt bidrag, men då vid en gräns av kronor 7,000.

Uppskattningsvis motsvarar dessa nya inkomststreck ungefär följande faktiska årsinkomster. (Jag tar exempel från en 2-barnsfamilj.) Förhöjt bidrag kr. 14.900, helt bidrag kr. 19.700 och reducerat bidrag kr. 22.000. Som synes har alltså en betydande höjning skett av inkomstgränserna och man räknar som sagt med att härigenom ytterligare 140.000 familjer skall kunna erhålla bostadsrabatter.

Med vilka belopp utgår då familjebostadsrabatterna?

I zon I — dit bl. a. Stockholm och Göteborg och hela södra Sverige hör, utgår helt familjebostadsbidrag med kr 180: — för varje bidragsberättigat barn samt därutöver med ett fast belopp av kr. 330: —. Förhöjt bidrag utgår med samma belopp per barn som helt bidrag men med dubbelt så stort fast belopp. Reducerat bidrag utgör hälften av helt bidrag. För ett-barnsfamiljerna utgör familjebostadsbidraget kr 345: — i zon I. Alla bidrag är fria från beskattning. Bidragen beviljas och utbetalas av de kommunala förmedlingsorganen och för utgivna bidrag erhåller kommunerna ersättning av statsmedel. Ansökan om familjebostadsbidrag göres i allmänhet hos kommunalnämnden eller drätselkammaren som fungerar som förmedlingsorgan.

Skönhetsfläckar på bra reform

Enligt min mening är denna reform en bra sak, men tyvärr har den en del skönhetsfläckar, som vi med det snaraste måste få bort. Det kan nämligen inträffa, att barnfamiljer med de allra lägsta inkomsterna ändå får en höjd hyra. Detta låter paradoxalt, men är fullt korrekt. Riksdagen har nämligen beslutat, att räntesubventionerna för vissa årgångar statsbelånade hus skall minskas. Detta innebär, att de barnfamiljer, som har så låga inkomster, att de redan tidigare erhållit förhöjt familjebostadsbidrag — 1-barnsfamiljerna helt bidrag — kommer att få sin hyra höjd, om de bor i fastigheter, som är byggda under åren 1942 till 1958. Dessa familjer, som alltså har den sämsta betalningsförmågan, kommer att drabbas av hyreshöjningar på upptill kr 260: — per år för en 2-rumslägenhet. Det är enligt min mening mycket angeläget att få en ändring till stånd i dessa fall, eftersom det för flertalet av dessa barnfamiljer är en omöjlighet att använda större del av sin inkomst till hyra och följden måste då bli, att en sänkning av bostadsstandarden blir ofrånkomlig. Och jag anser det särskilt otillfredsställande att det samhälleliga bostadsstödet till ensamstående med barn kommer att minska.

Till vårriksdagen har också förelegat motioner som påtalat detta missförhållande, dels från kommunistiskt håll, där man yrkat avslag på regeringsförslaget om att slopa räntebidragen i 40-talshus och höja basräntan i 50-talshus, så att hyrorna inte skulle behöva öka, dels också från socialdemokratiskt håll, där man velat fästa uppmärksamhet på just de relaterade olägenheterna och där man begärt förslag om att antingen göra en höjning av familjebostadsbidraget eller på annat sätt åstadkomma en förstärkning av bostadsstödet till just barnfamiljer med de lägsta inkomsterna.

Detta år blev det ingen ändring, men vi lovar att återkomma för att rätta till saken. Vi måste diskutera om inte de utgående bidragsbeloppen bör höjas för de lägre inkomsttagarna, som nu drabbas av en hyreshöjning.

Gunvor Ryding

Julian Grimau

Hallå, herde!

Varför släpper du inte fåren ur fällan?

Ser du inte att månen redan smälter
på Sierras snömössor?

Och du, kärleksfulla oliv, varför gråter du,
har du glömt att i din dagg badar sig
Spanien varje dag på nytt?

Varför står ni stilla, Ebro, Tajo, Duero...?

Flyt, törsten behöver er!

Tig inte, ni hav, som smeker Spaniens kuster,
mitt folk väntar på edra fiskar!

Tänd åter nya ljus,

Madrid, Barcelona, Malaga,

ni alla, ni stolta, ni sköna...

skrik... vråla...

Den som säger att jag, Julian Grimau, är död,
han ljuger!

WALTER GORRISH

"vår kamp är inte förgäves..."

— Spaniens kvinnor är djupt medvetna om det hängivna stöd de har från världens kvinnor, däribland från kvinnorna i Sverige, i sin svåra kamp mot francoregimen. Kvinnans ställning i Franco-Spanien är i dubbel mening tung och svår då de i praktiken är berövade alla elementära rättigheter i modern tid. I denna sin kamp mot det efterblivna och brutala feodalsystemet som francoregimen representerar hämtar de spanska kvinnorna inspiration och mod från det stöd de får av sina medsystrar i andra länder. Medtag en

varm hälsning till Svenska kvinnors vänsterförbund. Vår kamp är inte förgäves...

Denna hälsning kommer från Angela Grimau, och är ett svar på den hälsning till henne från SKV, som delegaten från Svenska spanienfrivilligas kamratförening, Karl Staf, framförde under Pariskonferensen den 4-5 maj. Det var hennes man som trots en hel världs protester grymt avrättades av Francos bödelsregim. Det var hennes appell som präglade den västeuropeiska konferensen till stöd åt Spaniens folk: *Låt det blod som Julian Grimau göt bli det sista. Må general Franco bli bannlyst av hela det civiliserade samhället!*

SKV-aktion för Grimau

I den breda opinionsrörelse som utvecklades för att söka förhindra det skändliga mordet på den spanske patrioten Julian Grimau, deltog många SKV-avdelningar. Åtskilliga brev och telegram sändes och uppvaktningar organiserades. I Stockholm samlades 30-talet kvinnor vid spanska ambassadens grind — längre än dit kom ingen i dessa dagar — och där överlämnades en skrivelse med krav om att dödsdomen ej skulle tillåtas gå i verkställighet.

Fallet Grimau har bidragit till att öppna ögonen på många som glömt bort den verklighet som döljer sig bakom en färggrann och lockande turistreklam. En kall skugga drar även över den soligaste Mallorcaplage.

avrustning — välsignelse för hela människligheten

Vid kongressen för avrustning och fred som genomfördes i Stockholm den 21 april redogjorde SKV:s ordförande Andrea Andreen för den rapport om avrustningens sociala och ekonomiska konsekvenser som avlämnades till FN:s generalsekreterare i februari 1962. Expertkommittén, som utarbetat densamma har bestått av framstående ekonomer från såväl öst och väst som icke blockbundna stater, har kommit fram till den för hela mänskligheten så hoppningivande slutsatsen: att en allmän och total avrustning är fullt möjlig att genomföra utan särskilt svåra komplikationer för ländernas ekonomi.

Dr Andreen har översatt rapporten till svenska och vi återger här några avsnitt ur den del som avhandlar avrustningens inverkan på hjälpen till de underutvecklade länderna.

138. Främjande av ekonomisk och social utveckling i underutvecklade länder är ett av de viktigaste sätten att använda de resurser som frigjorts genom avrustning. Två tredjedelar av jordens befolkning lever i länder som erhåller endast en anspråkslös del av de förmåner vilka modern teknik och vetenskap förmår skänka. Folken i de underutvecklade länderna är beslutna att höja sin levnadsstandard och folken i de mera industrialiserade länderna har åtagit sig att hjälpa dem att göra detta.

Framsteg har gjorts efter det andra världskriget med avseende på en höjning av realinkomsten per capita i många underutvecklade länder. Planer för ekonomisk och social utveckling har intensifierats i några och påbörjats i andra länder och mobiliseringen av inhemska resurser för nationell utveckling har blivit ett viktigt politiskt mål. I många fall har

inhemska resurser kompletterats genom inhemska lån, anslag, privatkapitaltillskott och teknisk hjälp.

Klyftan mellan fattiga och rika länder vidgas.

139. Nationella ansträngningar och internationellt samarbete för de underutvecklade ländernas utveckling har tills vidare ej lett till önskad acceleration av ekonomisk växt. Den genomsnittliga tillväxttakten i inkomst per capita var under den gångna tioårsperioden alltfjämt mindre än 2 % om året och kanske så litet som 1 %. Den absoluta klyftan mellan de rika och de fattiga ländernas per capita inkomst har vidgats progressivt. Även om kommande tillväxt i de utvecklade områdena lämnas ur räkningen och det nuvarande inkomstläget i utvecklade områden sätts som mål är nyare erfarenheter från underutvecklade områden alltfjämt nedslående. I underutvecklade länder är nu genomsnittsnivån av realinkomst per capita mindre än en sjättedel — och i många av dem mindre än en tiondel — av den man har i sådana länder som Belgien, Danmark, Norge och Storbritannien. Följaktligen skulle en tillväxttakt i fortsättningen av blott 2 % om året endast efter mycket lång tid kunna väntas höja levnadsstandarden i fattiga länder till den höjd som *nu* föreligger i de nyssnämnda länderna.

Militärutgifterna i världen överstiger vida u-ländernas totala investeringsutgifter.

140. En påskyndad tillväxttakt i de underutvecklade länderna beror på många faktorer däribland antagande av lämpliga program för nationell utveckling och i många fall sociala reformer och ändring av hävdvunna vanor. I programmen måste uppmuntran av investeringar av både inhemska och utländska resurser spela en viktig roll. Till detta kunde en världsomfattande avrustning kraftigt bidra. Trots den tillgängliga statistikens otillräcklighet synes det att världens militärutgifter vida överstiger de mindre utvecklade områdenas kombinerade totala investeringsutgifter. De är sannolikt fem gånger så stora och kan väl vara mycket större. En mycket större volym av tillgångar kunde således tillföras investering för produktiv utveckling i dessa länder även om endast en bråkdel av de resurser som nu ägnas åt militära ändamål användes på detta sätt.

141. Om man antar att nödvändiga nationella utvecklingsprogram och nödvändiga sociala vanereformer vore effektivt genomförda så skulle underutvecklade länder vara i stånd att absorbera ett betydligt större tillflöde av produktiv investering. Den därav följande effekten på tillväxttakten må illustreras genom ett exempel vilande på antagandet att dessa länder ägnade hälften av sina genom avrustning frigjorda resurser åt investering i produktiv kapacitet och att samtidigt det totala kapitalflödet från mera avancerade länder (både med privat företagsamhet och centralplanering) steg till omkring 15 miljarder dollars årligen eller något mer än 1 % av deras totala nationalprodukt. Detta är ett blygsamt antagande i betraktande av de 8–9 % de nu ägnar åt militära ändamål. Under dessa förhållanden kunde de mindre avancerade länderna väntas höja sin årliga tillväxttakt för nationalprodukten från låt oss säga 3 % till 5 %. Under antagande av en årlig befolkningstillväxt av omkring 2 % skulle detta betyda en tredubbling av ökningen i inkomst per capita från 1 % till 3 %.

Kommer hjälpen till u-länderna att påverkas av avrustning?

144. Ytterligare två frågor uppställer sig. För det första, skulle en avrustning frigöra i tillräcklig mängd de speciella resurser som krävs för ekonomisk utveckling? För det andra, kommer den nuvarande institutionella ramen för hjälp till underutvecklade länder med sannolikhet att påverkas av en avrustning?

145. På lång sikt kan produktionskapacitet anpassas till varje förändring i efterfrågans mönster och förutsatt att de underutvecklade ländernas behov är tillräckligt kända i detalj skulle inga allvarliga problem uppstå i fråga om anpassning av resurser till behov. Men även på kort sikt är det troligt att en tillräckligt stor del av de resurser som varit avsatta för militärt bruk faktiskt skulle visa sig vara av en typ användbar för investering i underutvecklade länder. En betydande del av militärutgifterna absorberar den tunga industriens och verkstads- och konstruktionsindustriens produktion. Dessa industrisektors tillverkning kunde otvivelaktigt ge ett värdefullt bidrag till industrialisering av mindre utvecklade områden och till deras samlade samhällskapital. Transport- och kommunikationsutrustning t. ex. är en viktig beståndsdel av militärutgifter och det vore önskvärt att regeringar gjorde en uppskattning av de resurser som skulle bli tillgängliga för fredliga ändamål under programmets olika

Forts. å sid. 16

ska vi adoptera färgade barn?

I vår debatt om adoption av färgade barn till svenska familjer följer här ett inlägg av fru Ulla Astvik, Stockholm.

Dr Ettlingers artikel med synpunkter för och emot adoption av färgade barn låter bestickande. Men gjorde den inte också det intrycket att vi i Sverige har hamnat i läget "vilja men inte kunna" hjälpa?

Hjälpa i detta fall dels de s. k. u-ländernas barn och dels de väntande svenska adoptivföräldrarna.

När man så tog del av det andra debattinlägget av f. d. fosterbarnsinspektrisen dir. Ragnhild Berglind började åtminstone jag fundera över om vi inte trots alla fina ord och demonstrationer för rasernas likaberättigande ändå gör oss *indirekt* medskyldiga till rasförföljelse i och med att vi *accepterar* skälet till medicinalstyrelsens negativa beslut i adoptionsfrågan. Huvudproblemet tycks ju ligga i det faktum att barnen från de aktuella länderna har annan hudfärg än majoriteten infödda barn i Sverige.

Naturligtvis är jag medveten om att vi här hemma liksom i de flesta andra länder, har fördomar gentemot främmande (nya) inslag i det vanda. Det gäller inte bara andra raser utan även åsikter och konstarter! Men ska vi för den skull sluta upp att tänka och skapa fritt? Finns det inte också en tendens till överskattning i samband med adoption av barn från u-länderna?

Vi sympatiserar gärna med t. ex. negrernas kamp för likaberättigande i Alabama och anser dem vara i sin fulla rätt att kräva rättvisa. USA:s negerproblem är ju dess skam, sägs det, men är det då inte skamligt av svenskar att *av rädsla för negerproblem* avstå från att räcka ut handen och hjälpa lidande medmänniskor?

Hur barn och vuxna kommer att reagera inför inplanteringen är väl också beroende av den allmänna opinionen och den i sin tur beror ju av påverkan i skolor, på arbetsplatser och inte minst från massmedia som TV och press. Om det kan befaras att de färgade barnen skulle få det så svårt som förutspås, då bör vi oavsett ställningstagande i detta fall arbeta för en upplysningskampanj i rasfrågor!

Beträffande adoptivhemmen säger R. Ettlinger att det självklart måste ställas samma krav på adoptivföräldrar till färgade barn som andra barn. Javisst, men vore det inte dessutom självklart att man förvissade sig om adoptivföräldrarnas inställning till rasproblem och förmåga att klara "situationer"?

R. Berglind rekommenderar fadderbarnshjälp som den bästa lösningen i nuvarande läge. Det syns mig förnuftigt för människor som vill stödja ekonomiskt enskilt eller tillsammans i organisationer. Man skulle på så sätt kunna stödja familjer så att de själva kunde ta hand om sina barn och ge dem bättre framtidsmöjligheter i den egna miljön. En form av hjälp till självhjälp alltså.

Men kvar står ändå ett skriande hjälpbehov för svältande barn i u-länderna.

För människor som vill satsa inte bara ekonomiskt utan också personligt med ett direkt föräldraskap, för dem bör också adoptionsvägen stå öppen!

Borde vi inte kunna tänka oss lösningen: både ock?

Ulla Astvik

Sven Wernström

VUXENTRO OCH TONÅRSMORAL

Pris kr 6:75

Författaren Sven Wernströms debattbok om ungdomarnas speciella problem och om de lösningar som myndigheterna erbjuder är nödvändig för den som vill följa med i den aktuella diskussionen. Den visar varför vi måste riva bort vuxenhetens skyglappar och angripa problematiken från ett nytt håll.

Bort med hyckleriet! Se ungdomens verkliga problem i vitögat! det är den centrala parollen i Wernströms debattbok, som knyter an till den ihärdiga diskussion som brett ut sig alltmer under det gångna året. Boken är en skarp vidräkning med de vuxnas oförmåga att bryta med det konventionella och traditionella tänkande som vi möter inte bara hos föräldrar utan tyvärr också hos de myndigheter som har ungdomsfrågorna om hand. Så får t. ex. skolmyndigheterna sin beskärda del av Wernströms kritik, som inte är negativ, men som är en kritik med alternativ.

Tidskriften CLARTÉ

SURBRUNNSGATAN 43 A, 5 tr., Stockholm Va.
Postgiro 25 17 80

Demokratisk Ungdom inbjuder till

JUNIORRESOR

● POLEN 13/7-9/8

● SOVJETUNIONEN
30/6-3/8

Juniorresorna avser åldersgrupperna 11-14 år, dvs födda år 1949-1952.

Anmälan sker genom att anmälningsavgiften, kr 75:–, insändes till: Demokratisk Ungdom, Box 57, Stockholm 1. Postgiro 15 51 10. Skriv tydligt resenärens namn, adress och födelsedatum samt vilket land som önskas i första och andra hand. Ytterligare upplysningar på samma adress.

kring en utredning

– Varför skulle inte en
annan kunna
få vara på daghem?
Är det bara för att vi
bor i Borlänge?

Den utredning det här handlar om hör inte till de stora som går ut på remiss till myndigheter och intresserade organisationer, snarare får den betraktas som en skrivning i skymundan, inte avsedd för publicering. Den saknar nämligen helt det som alla utredare med självaktning brukar vara måna om att belysa: *fakta* i det ämne de satts att utreda. Av tabeller och slikt tyngs den alltså inte alls, men desto mera av lösa antaganden och påståenden.

Platsen där den sett dagens ljus är staden Borlänge. Bakgrunden är ett par motioner i stadsfullmäktige, den ena om inrättandet av ett fritidshem för skolbarn vars mödrar förvärvsarbetar, den andra om skapandet av s. k. smådaghem i staden.

Det är alltså service åt förvärvsarbetande mödrar och deras små det hela handlar om.

Frågan är inte ny ens i Borlänge. Ett flertal utredningar har gjorts, men ständigt har utredarna – och stadsfullmäktiges flertal – värt sig mot tanken på ett barndaghem i staden. Däremot har familjedaghemstanken varit dem kär, dock utan att man riktigt lyckats sätta den ut i livet, om man får tro dagens utredning där det heter:

”Barnavårdsnämndens försök härutinnan har emellertid icke lyckats, då det vid skilda undersökningar visat sig, att det ej funnits vare sig mödrar, som velat placera sina barn i familjedaghem eller sådana hem som velat taga emot andras barn.”

Dagens utredare har emellertid inte gett upp. De vill nu bygga ut det som visat sig så svårt att få på fötter. Efter att ha konstaterat att man anser familjedaghemmen ha stora fördelar ”såväl när det gäller barnens vård och fostran som ur kostnadssynpunkt” (det senare tror vi gärna, det förstnämnda återstår att bevisa!) och beklagat att denna form för omhändertagande av barn ”ej vunnit gehör i Borlänge” lanserar man nu en idé som man kallar ”utbyggda familjedaghem”. Så här skall det gå till:

”Samhället ställer en lägenhet om t. ex. 4 à 5 rum och kök till barnavårdsnämndens förfogande att av nämnden efter viss överenskommelse uthyras till ett par äkta makar eller en ensamstående kvinna under villkor att hustrun i familjen eller den ensamstående kvinnan mot kontant ersättning förbinder sig att taga emot 6 à 8 barn i daghemsåldern, 3–6 år. Familjen betalar i vanlig ordning hyra för sin del av bostaden och avlönas hustrun av staden för att hon dagligen tar emot ett antal barn.”

Med tanke på bostadsbristen räknar man väl med att ”villiga” ska anmäla sig. Det är ju det enda som behövs, några krav på utbildning och kompetens för uppgiften ställs inte. Och det gör det heller inte ifråga om de andra som enligt förslaget ska ha hand om förvärvsarbetande mödrars barn i Borlänge. Här är det inte bostad man lockar med men arbete... Man ska anställa barnflickor! Det är en god lösning säger man, ”då man härigenom vinner, att flickor i tonåren efter slutad skolgång få en arbetsmöjlighet, för vilken kategori flickor svårigheter eljest ofta föreligga att erhålla arbete.”

Här kan man verkligen tala om att slå två flugor i en smäll! Dels slippa de osympatiska daghemmen (som kostar så mycket pengar!) och dels slippa sörja för någon yrkesutbildning åt de unga flickorna! Bara nu de envisa mammorna tar sitt förnuft tillfråga. Av mödrar som inte vill lämna sina små till främmande familjer för daghemsvård kan man befara det värsta. Tänk om de inte heller har tillit till flickor som just slutat skolan?

Men risken är kanske inte så stor – det är de *ensamstående* förvärvsarbetande mödrarna man tänkt på med denna form av barnhjälp, och de har ju i regel inget val! Ett villkor ställs dock här, men det rör inte flickornas kompetens. Samhället ska enligt förslaget svara för en del av lönekostnaden för de unga flickorna, dock först efter prövning av huruvida den en-

Forts. å sid. 12

"vi lånar inte, vi disponerar bilen"

— Slutresonerat om saken, vi gör som jag har sagt! Familjen stirrar upprört mot far i huset, sorlet tystnar, diskussionen om bilköpet är över. Bilfirmornas reklambroschyrer med läckert pastellfärgade bilder på olika bilmärken, massor av tekniska data och längst ner ett litet finstilt pris någonstans stoppas undan i en låda tillsammans med mellanpojken krossade illusioner och mamas missnöje. Pappa har bestämt.

För tio år sedan var det mannens nästan oomstridda rätt att välja bil, färg och prisklass utan någon som helst inblandning från familjens sida. Även på den tiden fick förstås kvinnan vara med och betala kalaset, men helst inte uttrycka några önskemål, i allafall inte alltför högljutt.

Det har ändrat sig på den punkten idag. Vilket egentligen är helt naturligt, åtminstone om man skall tro amerikanska undersökningar, enligt vilka de stora biltrusterna öppet bekänner, att det är kvinnan som bestämmer bilarnas yttre formgivning, inredning och färgsättning.

Vi har sökt upp några bilande damer för att höra i vilken utsträckning deras män varit och är benägna att ta hänsyn till sin hustrus önskemål när familjen köpt bil.

Fru Ruth Söderkvist, en bilande flerbarnsmamma i Farsta, bekänner att hon inte vet så värst mycket om bilar men att hon i allafall var med och bestämde när hon och maken köpte sin Volvo. "Förmodligen är jag påverkad av reklamen", skrattar hon, "det där om Volvos värde varar, ni vet, och om trygghet och säkerhetsbälten och sånt". "Egentligen är bilen för dyr för oss men det är verkligen skönt att ha den och frakta ungar och paket i. Min man reser med tunnelbanan så jag disponerar bilen om dagarna och tycker det är härligt. Det är inte aktuellt med bilbyte för oss på många år än, men ju mer jag kör desto större intresse får jag för det här med motorer och jag kommer säkert att ha en mycket bestämdare uppfattning när den dagen kommer då vi eventuellt köper ett annat märke."

En annan bilande förortsfru, Dagmar Svensson, vet också vad hon vill när det gäller bilar.

Hon är inte särskilt förtjust i sin och

makens Volkswagen. "Den är för liten för oss, eller också är vi för långa båda två", säger hon, "men vi har inte råd med en större bil. Jag ivrade nog för att det skulle bli en större vagn men fick böja mej för de ekonomiska kalkylerna. Färg valde jag i allafall och vi har aldrig bråkade om vems tur det är att ta bilen. Vi betalar den ju båda två!

Över tjugotalet inblandade bilande

Under vår rond hittade vi också kategorin kvinnor utan körkort i familj med bil, en stor kategori åtminstone i den äldre generationen. "Oss är det synd om", tyckte en av dem, "vi får vara med och betala och kan kanske påverka bilköpet lite grann därigenom, men sen är det slut med vårt inflytande. Man får vara glad om man får följa med ut och åka på söndan..."

damer i vår frågerond hade lika många synpunkter på problemet om bilen och familjen. Alla påstod sig ha sagt till om en hel del när det gällde val av märke, prisklass, färg osv, men hårt pressade kröp det fram, att det nog var mannen som hade det avgörande ordet. Samtliga damer ville ha starka, lättkörda, lättparkerade och rymliga bilar med så få tekniska finesser som möjligt. "Det är ju så sällan man kör i hundrafyrtio knutar" som en ung fru påpekade, "det är mycket bättre att veta att bilen går att få in i en liten lucka på stan, att inga kromlister lossnar och att ungarna inte får upp någon dörr".

"Vår Wartburg är faktiskt en rätt idealisk familjebil — dvs. rymlig invändigt, säger en Södertäljefru. "Och när det blir dags att byta, så håller vi oss nog till samma märke och det ska inte bli något tvisteämne i vår familj."

Slutintrycket är att det glädjande nog tycks vara så att kvinnans ord väger en hel del när bilbroschyrer och annonspalter läggs upp på bordet vid kvällskaffet och familjen håller rådslag om de fröjder som skall stunda när "vi bara hittat idealkärnan som passar just oss". De bilande damernas antal ökar dag för dag, de blir allt säkrare vid raten. Det dröjer inte länge förrän äkta män, fästmän och stora bröder får sluta upp med att gå runt bilen och leta efter en liten repa så fort fruar, fästmän och systrar kört en sväng. En kollektiv önskan vidarebefordras också här som slutvinjett. Det gäller uttrycket frun "lånar" bilen. Bort med det. Det heter disponerar bilen, åtminstone så länge man har nöjet att vara med och betala kalaset, som våra tillfrågade damer uttryckte saken.

A.-M. Sahlin

en härlig vardag

av André Birabeau

Germaine Lalmat är vad man förr kallade en tjänsteflicka, men som nu kallas hemhjälp. Och Ernest Chalumeau är — ja för hans yrke har det ännu inte uppfunnits något nytt namn — expedit i en matvarubutik. Hon går omkring i förkläde och han i en randig linnerock. Det är på vardagarna. På söndagarna går Ernest i rutiga byxor som modet kallar "Prinsen av Wales", och solglasögon i alla slags väder. När han betalar tar han fram en imponerande plånbok ur innerfickan; kort sagt han har allt som en sportig, elegant, vacker ung man skall ha.

Och Germaine har det på samma sätt. Hon går klädd i kläder, skor, ja, till och med underkläder, som hennes "fru", en skådespelerska, förärat henne. Det unga friska ansiktet strålar av puder läppstift och rouge, som alltid är det första hon köper när hon får sin månadslön. Båda två kan alltså gott tas för något annat än de egentligen är. Och det är ju det de flesta människor drömmer om i dag.

Det har emellertid sina olägenheter. När man går i eleganta kläder, lockas man till andra former av lyx. Det är klart att det är roligt att kunna ta fram en flott plånbok. Men plånboken skulle då också helst innehålla tillräckligt med sedlar. Och när man har använt alla sina pengar till att köpa en sän plånbok...

En söndag sa Germaine: "Nästa söndag skulle jag väldigt gärna vilja resa ut på landet. Har inte du också lust till det?"

"Jo, det är klart. Men inte med tredjeklassvagn på tåget och så trampa landsvägen på det."

"Usch nej... Så förargligt att vi inte känner någon som har bil."

"Ja, med bil, det skulle varit fint", säger Ernest tankfullt. Och en kväll — en av de kvällar då Ernest kan ta av sig rocken och hon förklädet — omfamnar han henne och är på ett ovanligt gott humör.

"På söndag ska vi ta oss en biltur i St Clouds omgivningar!"

Och nästa söndag var de verkligen på väg till St. Cloud i sina bästa kläder. Då Germaine kom ner på gatan fanns det naturligtvis ingen bil som väntade, de tog spårvagnen i stället till St. Cloud. Men Ernest log. De vandrade några minuter genom förstadsgatorna och stannade framför ett hus. På dörren fanns en skylt: "Försäljning och uthyrning av villor."

Ernest ler igen och går in tillsammans med Germaine. De blir mottagna av en äldre herre med förnämt utseende.

"Herr Ernest Chalumeau...? Var så god och sitt ned. Efter ert telefonsamtal har jag sett mig om efter villor som skulle kunna passa er. Om jag förstod er rätt, önskar ni en stor enplansvilla, garage till två bilar, trädgårdsmästarbostad, en liten park, köksträdgård och ett bra läge?"

"Helt riktigt."

Germaine sitter med öppen mun och stora ögon i sin fåtölj.

"Och vad priset beträffar — tre till fyra miljoner france?"

"Men längre kan jag heller inte gå..." avbryter Ernest bestämt.

Germaine är mållös: Ernest måste absolut blivit galen.

"Ja, herr Chalumeau, jag har funnit tre villor som skulle kunna passa nägorlunda, och ni kan bese dem under eftermiddagens lopp. Min kompanjon skjutsar er dit i bilen."

Nu förstår Germaine alltsammans.

Kompanjonen öppnar bildörren. Germaine sätter sig i baksätet, alltjämt litet skälvande invärtes; Ernest sätter sig scenvant bredvid henne och rättar till pressveckan på byxorna. Det är en härlig vardag. Så vacker kapplöpningsbana är, när man ser den genom en bilruta! Det är stark trafik på vägarna. Bilar hinner upp varandra och kör om — man åker ju själv bil; cyklisterna — som man ser ned på litet medlidsamt — trampar svettiga sina pedaler. Bilen kör

om en buss, som man bara kan le åt, så tung och fullproppad med folk som den är. Ett stackars tåg, bundet av sina skenor, pustar sig uppför en stigning med en lång rad av vagnar. Och bilen susar förbi. Äntligen stannar den framför en herrgårdsliknande byggnad — och vilken prakt! Germaine spärrar på nytt upp sina ögon, full av begeistring. En välskött park omger huset. Snörräta alléer, sammetsmjuka gräsmattor. Och de studerar noga varje vrå av stället.

"Inte så illa", menar Ernest. "Men rummen passar oss inte. Tycker inte du också det, vännen min? Låt oss se på det andra stället!"

Inte heller nästa ställe är så illa, men här finns det inget biljardrum, som i det första... Det tredje kunde ju gå an... men där finns det inget bibliotek. Och för att komma från villa nummer ett till två och från nummer två till nummer tre har bilen kört upp för backar, susat ner för sluttningar, över slätter och genom skogar — en fantastisk tur!

"Herr Dupont", säger Ernest till mäklaren när de kommer tillbaka, "de här villorna som ni har visat mig, är inte precis det jag hade tänkt mig. Har ni inte något annat? Se er om efter något, så kall vi komma igen nästa söndag och se på ställena. Jag säger söndag därför att jag är affärsman och kan inte göra mig fri på vardagarna". Och han tillägger: "Det kan gärna vara lite längre från Paris, en timmas körning eller två..."

"Utmärkt", svarar mäklaren, "då är det också betydligt lättare att finna något som passar".

Och Ernest och Germaine stiger på spårvagnen igen.

"Det bästa med det här är att det kan fortsätta så länge vi själva vill", säger Ernest. Den här mäklaren tar oss säkert med en fyra-fem gånger. Och i Paris omgivningar är fastighetsmäklare talrika som havets sand. Flott, va? På det här sättet kan vi få se allt möjligt, hela Chautilly-skogen och Chevreusedalen och Fontainebleau och... Och det är inte tal om att de kan bli misstänksamma för jag har gett dem din adress, och den är då fin så det räcker. Ingen människa skulle kunna komma på tanken att du är en hemhjälp. Mig tar dom för en ung bankman, som vill spendera ett litet hus på landet på sin väninna..."

Och nästa söndag är de åter i St. Cloud.

"Jag skulle kunna visa er något riktigt bra", säger mäklaren, "men priset är en aning högre än det ni ville sträcka er till: fem miljoner tvåhundra tusen..." Mäklaren och hans kompanjon betraktar kunden diskret för att se hur han reagerar. Men Ernest rör inte en min.

"Låt oss se på det", säger han bara.

Det undgår inte Germaines skarpa blick att mäklaren och hans kompanjon utväxlar en förhoppningsfull blick.

Och bilturen är härlig. Germaine lutar sig tillbaka i de mjuka bildynorna, som om hon inte hade gjort annat i hela sitt liv. Ernest röker avslappnad den ena engelska cigaretten efter den andra. Och där är dom vid bestämmelseorten redan: ett verkligt slott! Ernest och Germaine ser på det med blaserade ögon. En vaktmästare tar emot dem. Ett av rummen kan de tyvärr inte få se — fru hertiginnan har nämligen kommit ut över helgen och är i salongen.

"Vi kan komma igen en annan gång", föreslår Ernest förekommande.

Men mäklaren känner sin plikt att få visa dem så mycket som möjligt. De ser på parken, drivhusen, trädgårdsmästarbostaden. Inne i själva huset tittar de på sovrummen, bankettsalen, tavelgalleriet...

"Alls inte illa..." erkänner Germaine utan att visa alltför stor begeistring... "Det fattas ett påklädningsrum", säger Ernest. Eller: "Det är då bra att möblerna inte följer med... förskräckligt smaklösa!"

De kommer in i köket. Hela personalen är församlad där.

"Men det gör ingenting", bedyrar mäklaren.

Men tyvärr! Så gör det det! För kokerskan far upp som stucken av en getting när hon får syn på Ernest.

"Ser man på! Herr Ernest! Ni kommer väl för att be om ursäkt? Och det gör ni sannerligen rätt i." Och hon ger de andra den nödvändiga förklaringen: "Han är expedit i våran butik i Paris. Och den här eländiga pojkvaskern packade på mig en höna i går, som var allt annat än nyslaktad... Jag hade just bestämt mig för att hålla en straffpre-

dikan för er i morgon, herr Ernest! Men eftersom ni kom hit av er själv, så kan vi anse oss färdiga med den saken...

Ni tar väl ett glas vin med oss?"

Ernest och Germaine for inte tillbaka till stan i bil.

mamma på riktigt

Först, när man kom hem från BB, smakade man på orden: "mamma på riktigt, mamma..." Och det kändes konstigt och högtidligt, nästan inte sant. Och egentligen var det inte sant. Visserligen hade man med dittills oanad smärta fött sitt barn, och visserligen ammade man det och väcktes ett par gånger per natt för att sköta sin förstfödde. Men ändå var man bara en flicka, en flicka som på lördagskvällarna tittade ut genom fönstret och drömde sig tillsammans med dem som trängdes på bussar och spårvagnar på väg till lördagsdansen. Man var en flicka, som

idelligen ringde upp mamma för att få reda på, hur länge köttpuddingen ska stå i ugnen, och hur man gör sås. Det var så kort tid sedan man varit mamma på låtsas.

Så småningom blev allt till en vana. Man smakade inte längre på de där orden och matlagningen gick allt lättare. Men så en dag, efter några år, kommer orden tillbaka och har en levande innebörd. Det är då den lille kan börja springa ensam ut till lekplatsen i förortsområdet och han tidigt på våren kommer hem med årets allra första tussilago, en gul liten blomma, som

doftar jord och fjolårslöv. Det är då man märker, att det var flera år sedan, man själv letade rätt på vårens första blomst. Och man säger: "Men har dom kommit upp redan?"

Och när barnet kommer in med en rad leriga kamrater, som vill ha något att dricka — hellre saft än bara vatten — och kissa, för dom har så många trappor upp till sina mammor, då är man mamma på riktigt. Och det är då man på allvar börjar fundera på nästa barn, innan det blir alltför många år mellan syskonen...

S. Andersdotter Hedell

Du som slutar skolan i vår

Norstedts ger Dig utbildning till

typograf pigga och vakna

Titta på den här bilden så får ni se "pigga och vakna ungdomar" med "ansvarskänsla och ordningssinne samt viljan att göra en insats för företaget". Företaget är Norstedts och det hela är hämtat ur en annons för typografutbildning.

Som synes är det pojkar som får illustrera vakenhet och ansvarskänsla.

Tyvärr — måste man säga, för utbildningen står också öppen för flickor. Överingenjör Sparring upplyser: "I år har inga flickor sökt men de båda föregående åren sökte vardera en flicka. Och det har gått bra."

Men är det då så lyckat med en bild med bara pojkar?

Nej, han tror inte att det verkat så avskräckande på flickorna. Men det hade varit på tal om att byta klichén, som använts de två-tre sista åren.

Hur är det med flickorna i typografyrket?

Överingenjör Sparring menar att flickorna har goda förutsättningar, speciellt som sättare. Och när nu förbudet mot kvinnligt nattarbete snart avskaffas, undanröjs ännu ett hinder. Men det finns stora hämningar bland flickorna själva — tyvärr. För några år sedan satsade skolan för bokhantverk stort på flickorna men anslutningen blev inte den förväntade. Och på Norstedts där man tidigare haft rätt många kvinnliga sättare, har man nu bara en kvar. "Det finns svårigheter för flickor inom ett sånt här yrke", säger han. "De blir ju ett slags pionjärer, så det krävs extra mycket av dem. Och så är de rädda för att bli smutsiga om händerna, svarta under naglarna och för att bryta naglarna."

Men sånt förekommer ju också i s. k. kvinnoyrken. Åtminstone har jag hört både damfrisörskor och maskinskriverskor klaga över samma sak.

Alltså: fritt fram för framåt och pigga flickor som inte låter litet smuts avskräcka från ett kvalificerat arbete **med lika lön!**

Och en mer rättvisande annons!

Maud Sundqvist

kring en utredning

Forts. från sid. 8

samstående mammans förvärvsarbete "ur bl. a. samhällssynpunkt kunde bedömas vara nödvändigt" (!)

Det finns en synpunkt som väger tungt för utredarna i Borlänge: den ekonomiska. Allt annat är tydligen av underordnad betydelse. För att spara vill man ordna barntillsynen på ett sätt som utestänger från rätten till statsbidrag — det får man inte för "utbyggda familjedaghem" och barnflickor. Men det gör ingenting, då kan man ordna det hur primitivt som helst, resonerar man tydligen. Det framgår också av utredningens syn på förslaget om fritidshem åt skolbarn vars mödrar förvärvsarbetar. Skall det inrättas och drivas så som socialstyrelsen kräver blir det alldeles för dyrt, säger utredarna. De hänvisar till att det "inte föreligger några hinder för enskilda organisationer eller andra ideellt intresserade" att öppna sådana fritidshem utan statsbidrag. "Man behöver då ej utforma hemmen på så gediget sätt som socialstyrelsen föreskriver för rätt till statsbidrag. Man kan ha avsevärt enklare lokaler, man kan ha mindre kvalificerad personal etc."

Stadens drätselkammare som godkände utredningsförslagen segrade vid stadsfullmäktigesammanträdet i april med

19 röster mot 12. För kvinnoorganisationerna i staden gäller det väl nu att försöka få planerna på utbyggda familjedaghem ersatta med *smådaghem*, åt vilka ett lillfinger ges i utredningen. Att det då verkligen gäller att hålla samman och slåss för kvinnornas och barnens intresse är säkert, för smådaghem är inte någon billig lösning, snarare ställer de sig dyrare än de vanliga daghemmen.

Utrymmet tillåter inte att vi citerar alla de omdömen — utan bevisföring — som fälls i utredning om daghemmen här i landet. "Skrytanläggningar", ställen där barnen lämnas in "mer eller mindre anonymt som kollin", är några exempel. Sådant står att läsa i en utredning som skrivits av socialvårdschefen i en svensk stad 1963.

(Utredning är f. ö. en fullkomligt missvisande benämning på detta opus som saknar varje som helst konkret upplysning. Inte ens hur många förvärvsarbetande kvinnor som finns i staden eller hur många barn som är i behov av tillsyn och omvårdnad medan mödrarna arbetar sägs det ett ord om. Alltsammans är bara en redovisning av vad utredarna tycker, vad de anser...)

"Utredningarna" om barntillsynen har som sagt varit i många i Borlänge under årens lopp. I en, där man fastslog att det inte "behövdes" något daghem i Borlänge, stod följande att läsa:

"Det torde vara ställt utom allt tvivel, att antalet sjukdagar för en arbetare vars hustru är i förvärvsarbete, är större än där hustrun sköter hemmet. Därest mannen har ordentlig omvårdnad i hemmet, mat på bestämda tider o. s. v. kan han helt naturligt prestera mera arbete, än om han nödgas föra en bohemtillvaro, kanske själv laga sig mat, om han skulle råka komma hem före hustrun o. s. v."

Har inte de barnavårdande myndigheterna i Borlänge missuppfattat sin uppgift männe? Det tycks vara männen de betraktar som nyckelbarn.

V. S.

BÖCKER SOM LÄTER TALA OM SIG

URTIDENS DJUR

(28: 50)

URTIDENS MÄNNISKA

(34: 50)

av JOSEF AUGUSTA

Båda böckerna är rikligt illustrerade av
ZDENEK BURIAN samt inbundna
i linneband.

"Det är såvitt jag kan bedöma den ojämförligt vackraste bok som någonsin kommit ut i denna genre... Många av bilderna kan försätta läsaren i ett tillstånd av den mest obehärskade entusiasm... Texten av professor Augusta är i all sin rikedom på fakta föga professorlig och mycket njutbar."

Professor Björn Kurtén om Urtidens djur i
Dagens Nyheter.

ARENA

FAK 180 40 — STOCKHOLM 18

Så blev det då ingen höjning av barnbidraget i år. Socialdemokraterna och högern gick emot de andra partiernas gemensamma yrkande på en höjning av 110 kronor per barn och år. Argumentet från socialdemokraternas sida var bl. a. att man hade så många utredningar på gång, som skulle se över stödet åt barnfamiljerna, att man — om man nu vidtog höjning av barnbidraget — skulle föregripa möjligheterna att senare ge ett ordentligt stöd (!). Högern ville som tidigare istället ha barnavdrag vid deklarationen, vilket främst gynnar de stora inkomsttagarna. Nog tycker jag för min del, att det vore inte en dag för tidigt att ge barnfamiljerna en liten del av den allmänna standardhöjningen genom ett förhöjt barnbidrag, som även efter en tänkbar höjning inte tillnärmelsevis täcker de verkliga barnkostnaderna. Givetvis måste också andra åtgärder vidtagas, inte minst beträffande familjeservicen,

men varken detta eller pågående utredningar upphäver det berättigade i en barnbidragshöjning nu.

Strängare kontroll vid kötttillverkningen skall det bli lovade inrikesminister Rune Johansson i sitt svar på en fråga (från k.) och en interpellation (från cp.) med anledning av den senaste tidens polyfosfatskandalen. Redan är en kommitté tillsatt, som har möjlighet att snabbare kunna ingripa vid misstanke om skumma tillverkningsmetoder. Alla husmödrar hälsar inrikesministerns löfte med glädje.

En utrikesdebatt har också stått på riksdagens dagordning sedan sist. I regeringsdeklarationen, framförd i andra kammaren av den nya utrikesministern Torsten Nilsson, tar man tydligt och för första gången klar ställning för den fredliga samlevnaden i världen och betecknar som de viktigaste frågorna att lösa dels nedrustningen och dels Tyskland- och Berlinfrågan. Uppslutningen kring Sveriges neutralitet och alliansfria linje bekräftades ånyo och jag vill för min del helt understryka vad man till slut säger i regeringsdeklarationen, nämligen: "Vi är i Sverige starkt medvetna om att freden i Norden är nära avhängig av freden i världen. Vaket och uppmärksam måste vi följa vad som sker och försöka göra

insatser för avspänning och utjämning närhelst tillfälle ges. En intresserad och välinformerad folkopinion är också grundvalen för en demokratisk samling kring vår utrikespolitik." Som en konsekvens av den deklarerade inställningen till avrustningens viktiga problem får man bara hoppas, att miljardrullningen till det svenska försvaret åtminstone hejdas.

En annan viktig fråga för familjerna — bostadsrabatterna — har också behandlats och nya inkomstgränser fastslagits, som innebär att nu 140.000 nya familjer kommer i åtnjutande av dessa rabatter. Men till utformningen av de nya bestämmelserna hänvisas till en separat artikel.

Nyligen blev också 4-veckorssemestern klar, något som vi hälsar med glädje. Från och med 1965 utgår 4 veckors semester, för 1964 utökas semestern till 3 och en halv vecka. Särskilt betydelsefullt för många kvinnor är de nya kvalifikationsbestämmelserna, som innebär, att man skall ha arbetat 15 dagar i en månad för att få 2 dagars semester och 8 dagar för att få 1 dag semester. Denna senare bestämmelser har säkerligen stor betydelse för alla kvinnor, som många gånger arbetar på deltid.

Gunneli.

VI PRESENTERAR:

vår egen afrikadelegat

FUNMI RANSOME KUTI heter hon som med hjälp av många givare runt hela vårt land reser till Kvinnornas Världskongress i Moskva. Hon är lärarinna till yrket, en stor personlighet bland sitt lands kvinnor. För de svenska delegaterna som reser till Moskva kommer mötet med Ransome Kuti att höra till de mest oförglömmeliga. Hon är till det yttre en mycket ståtlig kvinna i sin färgrika dräkt och konstfärdigt virade huvudbonad.

Vi ger här en ny redovisning av de medel som kommit in till SKV:s internationella solidaritetsfond:

Transport	3.781: 10
Nyliden	21: —
Sorsele	22: —
Centrala, Göteborg	100: —
Ljusdal	32: —
Källtorp, Göteborg	180: —
V. Lundby, Göteborg	20: —
Seskarö	100: —
Alafors	25: —
Skellefteå	66: —
Malmö	50: —
Värmlandsdistriktet	200: —
Vetlanda	32: —
Norrköping	115: —
Mörum	50: —
Kviberg, Göteborg	110: 50
Skärgården	128: 50
Borås	118: 75
Bollnäs	22: 50
Kalix	117: 75

Skånedistriktet	69: —
Torpa, Göteborg	50: —
Västervik	46: —
Falun-Korsnäs	62: —
Tidaholm	106: —
Bromma, Stockholm	47: —
Hägersten, Stockholm	56: —
Nacka-Boo	84: —
Luleå	350: —
Huskvarna	231: —
Karlstad	71: 50
Partille	125: 10
Karlskoga	73: 25
Arjeplog	35: —
Kiruna	441: 67
Huddinge-Stuvsta	124: —
Mölnadal	87: —
Solna	119: 50
Summa:	7.470: 12

BILREPARATIONER ALLA BILMÄRKEN

Ensamförsäljare för

NYA *Vauxhall*

VÄLKOMMEN IN TILL OSS
I DAG FÖR EN PROV TUR!

RÅGSVEDS BIL- & MOTOR AB

Bjursåtragatan 69. BANDHAGEN 3
Tel. 47 49 47 - 47 49 49

FULLSTÄNDIG SERVICE OCH
RESERVEDELSLAGER

TV - Radio - Transistor

— alltid ett fynd hos

**International
teve**

Blekingegatan 6 — Tel. 40 96 11

BÄDDSOFFA

med höga bäddar

Dyschatell, soffgrupper m. m. Tillv.

DANIELSSONS MÖBLER, Metarg. 6.

Telefon 40 07 66

boknytt

Fängelsebrev

ROSA LUXEMBURG var en människa, som aldrig satte likhetstecken mellan revolutionär ståndaktighet och okänslighet för medmänniskor, det framgår inte minst av den samling fängelsebrev som kommit ut i bokform på svenska på Tidens förlag (Rosa Luxemburgs fängelsebrev kr 11:50 inb.).

Rosa Luxemburg var polska av födsel, på tusende sätt förbunden med den ryska arbetarklassen, och i Tyskland, hennes nya hemland, har hennes insats för alltid sammanknippats med den tyska arbetarrörelsen i kampen mot militarismen och för ett socialt rättfärdigt samhälle.

Sedan hitlerfascismen krossades av sovjetarmén och dess förbundna, marscherar varje år på årsdagen av mordet på Rosa Luxemburg och Karl Liebknecht Berlins arbetare ut till begravningsplatsen vid Friedrichsfelde för att hylla minnet av dessa socialismens hjältar och martyrer. Rosa Luxemburg lever i sanning i den tyska arbetarklassens hjärta.

De brev som Rosa Luxemburg skrev under sina olika fängelsevistelser uppgår till cirka 125. Ture Nerman har medtagit 66 brev i samlingen, däribland samtliga brev till Karl Liebknechts hustru Sophie. Vidare brev till makarna Kautsky; fastän Karl Kautsky sedan 1910 i växande grad kom att intaga helt olika ståndpunkter umgicks de och brevväxlade, dessutom brev till andra vänner.

Det faller sig svårt att närmare gå in på hennes brev — så fyllda av mänsklig storhet är de att man finner sina egna ord otympliga när man vill berättat om dem.

Trots vidriga förhållanden klagade hon aldrig, det finns alltid en solstråle som förirrar sig in i cellen, en blomma som spirar, en tordryvel att rädda från glupska myror. En humla surrar in genom cellfönstret — "vilken djup livsglädje ligger inte i denna förnöjda ton" — och hon uppmuntrar sina vänner i deras bekymmer, hon bedriver vetenskapliga studier, hon är full av aktivitet i en förening att hennes liv skulle bli kort.

N. L.

Världshändelser i ord och bild

Kulturhistoriska Förlagets årsbok "Världshändelser i Ord och Bild" har utkommit för tredje året i följd. 256 sidor bjuder volymen, som företer ett trevligt band samt över 650 bilder och ett trettiotal kartor, diagram m. m., vilka svarar för en aktuell orientering om världsläget. Många av bilderna i verket har ej tidigare publicerats i Sverige, och förlaget påpekar i sitt företal till boken att material erhållits — förutom av bildbyråer inom- och utomlands — också av ett flertal staters informationsbyråer och ambassader, av FN och dess olika organ, av in- och ut-

ländska industrier etc. Det är alltså ett både rikhaltigt och i många avseenden unikt bildmaterial läsarna bjuds på. Boken är också framför allt avsedd att vara ett bildverk — layouten är elegant —, men ändå har viktigare världshändelser ganska uttömmande behandlats i text. Vi finner sålunda både fjolårets rymdbragder och politiska skeenden.

Till mycket värdefulla sidor hör en politisk Afrikakarta. Den redogör för vilka länder som befriat sig från kolonialismen och vilka som alltjämt kämpar för sin frigörelse. Bra är också redogörelsen för den nationella frihetskampens seger i Algeriet.

Den stora världskongressen för fred och avrustning i Moskva i juli förra året, antiatombombsmarscher i skilda länder, den sovjetiske statschefens förslag om fredlig lösning av världsproblemen, är intressanta händelser som återges i text och expressiva bilder.

Den stora protestmarschen mot EEC i Oslo den 26 april, då 10.000 norska medborgare slöt upp, återges bättre än vad dagspressen i Sverige orkat med.

Intressanta och upplysande är bildsidorna om "det kinesiska undret" vilka visar det ekonomiska uppbygget i världens största land.

Cubahändelserna, gränstvisten Kina-Indien, intrigerna mot de Latinamerikanska länderna fattas inte och Chrusjtjov, Castro och Chou En-lai får komma till tals lika väl som Kennedy, de Gaulle och Adenauer.

Men det är ingen torr uppräkningsredaktionen har i populär, kortfattad form sökt framlägga de olika politiska händelsernas bakgrund, dock utan att svika en klart objektiv linje.

KAJ.

SOMMARENS KYLSKAP HETER

**PHILCO, CROSBY
och ALASKA**

Finnes i olika storlekar samt med stort frysack. Ytermått 50x50. Säljes på mycket goda villkor. Välkommen in till oss eller ring.

Kvällsöppet till kl. 20.

RING

22 99 40

vid behov av

KOL - KOKS

ANTRACIT - BRIKETTER

ELDNINGSOLJA

Lavéns

KOLIMPORT A/B

Kungsgatan 4 a

**Unna Er
SOL på
semestern!
Res till**

**SVARTA
HAVET**

- Solkusten

Härliga soldränkta sandplager, 24 graders medeltemperatur, knappt en regndroppe på hela sommaren, intressanta shoppingturer och ett trevligt nöjesliv, är kontentan av vårt erbjudande om en 14 dagars stimulerande Bulgarien-resa från endast kr 595:—.

Utflykter till närbelägna Sofia och exotiska Istanbul i Turkiet anordnas under varje reseperiod.

Upplerv ett nytt land i år, upplev

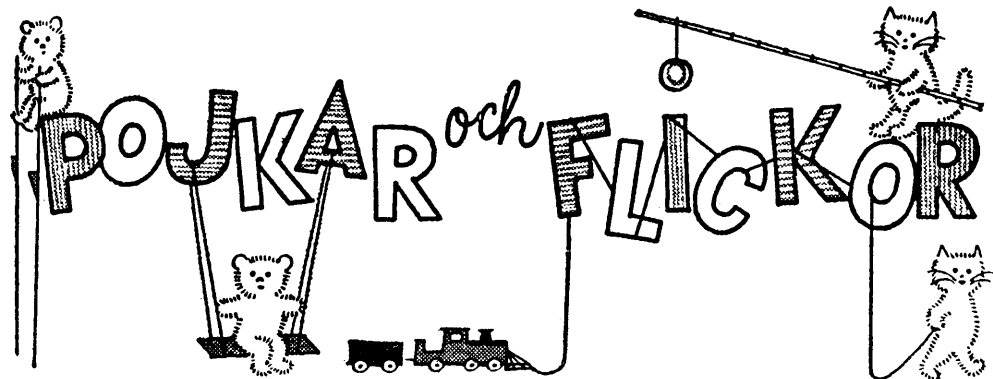
BULGARIEN

Alla upplysningar genom

FOLK-TURIST, VALLINGATAN 37, STOCKHOLM

Tel: 2017 92 - 2017 94

Från
595:—
för 14 dagars
hjälpension
och resa. Var-
annan lördag
från Malmö
fr.o.m. 25 maj.

Sångskogen

Av Harry Iseborg

Tidigt en sommarmorgon gick Lilleman Blom i skogen. Han plockade bär, stora och små, röda och blå. Sedan gick han till bäcken i gläntan. Där väntade honom björnungen Nalle.

— Är du mors lilla Olle? brummade björnen.

— Nej, jag är Lilleman Blom, sa pojken och bjöd Nalle ur bärkorgen.

Björnungen tackade och åt. Lilleman slog sig ner vid hans sida. Bäcken porlade.

— Varför är det så tyst i skogen om morgonen? sa Lilleman.

— Därför att det ska vara så, svarade Nalle. Då hör man bättre de små ljuden. De små ljuden är viktiga. Utan dem ingen sång, Lilleman.

— Blir det sång? utbrast pojken.

— Ja, sa björnen. Tyst nu.

Lilleman teg. Då och då tog han sig ett bär ur sin korg. Men Nalle hade slutat att äta. När pojken märkte att björnen inte åt förmäddde han inte tåga längre.

— Varför äter du inte Nalle... är det inte gott?

— Jo, sa björnen. Det är gott. Men just nu har jag annat än bär att tänka på. Det bör du också ha, Lilleman.

Pojken följde björnens exempel och lät bärkorgen vara ifred. De röda och

de blå bären låg där och lockade. Men han övervann sin hunger och satt orörlig och tyst.

Då susade vind bland löven och några solungar sprang in i gläntan. De var pigga och kvicka, speglade sig i bäcken, dansade i gräset eller sände solkatter upp bland stenarna, så att den fuktiga mossan på stenarnas ryggar tog till att svettas och ryka. Bortom stenarna hade en spindelgubbe satt upp sin väv mellan ett par småträd.

Lilleman glömde att vara tyst.

— Roliga ena det där, sa pojken och pekade på några solungar, som löpte av och an på sindelgubbens fina vävträdar.

Björnen brummade nåt till svar, men så lågmält, att pojken inte kunde höra vad han sa.

Åter kom vind bland löven. Spindelgubben hängde i vävens mitt och höll hårt om vävträdarna med hjälp av sina långa ben, så att hans egendom inte skulle blåsa bort. Därvid spändes trådarna, och när vinden strök över dem med sin stråke ljöd svagt en ton.

— Hör... vinden spelar på spindelväven, viskade Lilleman ivrigt.

— Brum, sa Nallen och la ett finger över läppen, till tecken på tystnad. Tonen från spindelgubbens väv låg nu

och dallrade i den morgonklara luften. Bäcken porlade.

Björnen satt helt stilla med sina ludna labbar över knäna. En forell spratt upp ur vattnet, tog ett hopp mellan ett par stenar i bäcken och damp ner i det våta igen. Ett stycke nedanom lyssnarnas fötter blev bäcken ett litet vattenfall. Nedanför fallet skymtade skogssjön med näckrosblom på orörlig yta. En gammal träsko kom sakta flytande och i träskon satt en groda.

Nu kom vind för tredje gången bland löven. Skogssjöns vatten krusades av en käre. En lärka flög upp ur buskarna därnere och steg mot skyn som en fjäderpil.

En enda sky i rymden liknade en skål — en molniskål. Och i ett nu fylldes molniskålen av lärkans sång. Den fylldes tills det rann över skålens bräddar och nedåt och över jord och vatten föll miljoner små klingande tondroppar.

Skogen vaknade. Blålockor pinglade, grodan kväkte, skogsduvor, kuttrade, ekorrar smackade, syrsor gnisslade, hackspetten trummade, kråkor kraxade, och från sin rishög gol en grann fasantupp.

Lilleman hade längre inte minsta lust att prata. Han lyssnade och lyssnade, och vid hans sida satt björnungen och blundade och vaggade och brummade och sjöng.

Då steg solen över himlaportens tröskel för att ta sin förmiddagspromenad. Sången tystnade. Morgonen var förbi.

Björnungen slog upp ögonen och sträckte på sig.

— Så där, brummade han förnöjt, nu ska vi smaka på bären.

— Ta för dig, sa Lilleman.

Han skrattade när han sa det. För nu hade han lärt sig varför man ska vara tyst om morgonen i skogen och låta bärkorgen vila.

Och därför skrattade Lilleman Blom den där sommarmorgonen i sångskogen.

Bäcken porlade och porlade.

Ekorren

Sagan om ekorren har skrivits av lilla Anette, som är 8 år och bor i Borlänge och det är morfar som skickat över både originalmanuskriptet (skrivet på ett stycke omslagspapper) och bilden på Anette i sin fina Leksandsdräkt. Som belöning för sagan sänder vi 3 "bok-kronor".

Det var en gång en ekorre som plockade nötter. En natt när han låg och sov då drömde han att en flicka satt och grät, det var en fågelflicka.

Då frågade ekorren, varför gråter du?

— Jo, jag har ingen man.

— Men jag kan skaffa dig en man, sa ekorren.

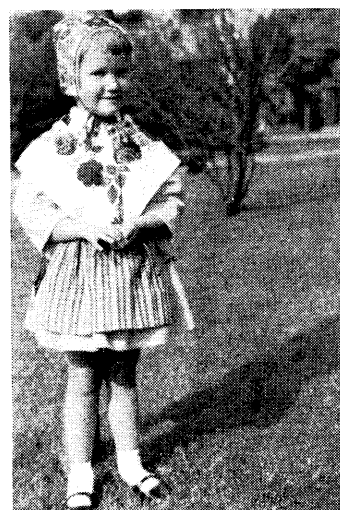
— Kan du?

— Jodå, jag går till trollet och frågar om du kan få en man. Snälla troll kan jag få en man till fågelflickan?

— Jodå, varsågod, sa trollet.

— Tack snälla ekorre, du ska få en fjäder av mej, sa fågelflickan.

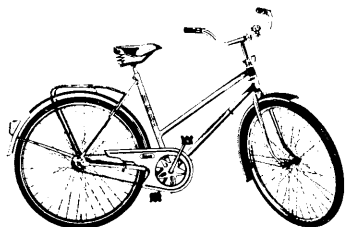
ANETTE 8 år.

BLÅ FRITID AKTIV, FRISK OCH GLAD MED MONARK

Starkt men extra lätt material... nav med speedlager... rätt sittvinkel... det är så lätt att trampa Monark — det blå segermärket! Och den ser snygg ut efter år av hård tjänst bl. a. tack vare fälgar och ekrar av rostfritt stål samt rostfria skärmstug. Slagfast lack i djupglans. Runt-ompedaler som skonar strumpor och skor. Känn själv så härligt lätt att trampa Monark för BLÅ FRITID!

FRÅGA MONARKMANNEN.
DIN FACKMAN FÖR FRITID

avrustning...

Forts. från sid. 6

stadier. I ljuset av sådana data och med detaljerad kunskap om de resurser som underutvecklade länder kunde få nyttig användning för i sina utvecklingsprogram skulle det vara möjligt för regeringar att fastställa vilken del av de frigjorda resurserna som borde gå till investeringsbehov i de mindre industrialiserade delarna av världen.

146. Avrustning skulle även frigöra personal såsom vetenskapliga forskare och ingenjörer som kunde användas för andra ändamål. I händelse av en avrustning skulle det visa sig möjligt för de industrialiserade länderna att lämna större tekniskt bistånd och därigenom hjälpa till att avlägsna ett av de allvarliga hindren för utvecklingssträvanden i vissa länder. Dessutom skulle avrustning frigöra från militärtjänst i såväl avancerade som mindre utvecklade länder stora grupper av unga människor. Tidigare erfarenhet i utnyttjande av deras goda vilja och entusiasm i ett antal länder antyder att

många av dem helt befriade från militära intressen kunde lämna ett viktigt bidrag till ekonomisk och social utveckling i underutvecklade områden.

150. Det ökade internationella kapitalflödet till underutvecklade länder som med säkerhet skulle följa med avrustning kunde då vilken som helst av ovan angivna former. Men deras inbördes betydelse skulle troligtvis ändras eftersom varje form skulle påverkas något olika genom ett avrustningsprogram.

151. Beträffande det privata kapitalflödet kan antagas att det i fortsättningen skulle bestämmas av kommersiella hänsyn. Minskad spänning i världen som ett resultat av avrustning, i förbindelse med ökade medel för uppmuntran av privat utländsk investering i underutvecklade länder kunde väntas leda till en större privat kapitalrörelse till dessa länder.

152. För närvarande ges nio tiondelar eller mer av statliga anslag och lån för bilaterala program. Bilaterala och multilaterala hjälpprogram har sina speciella fördelar och nackdelar och många av de hänsyn som nu kommer regeringar att föredraga bilateral framför multilateral hjälp kan fortsätta att gälla även i en avrustad värld. Å andra sidan i den mån politiska omständigheter varit vägande för bestämning av riktning och form av hjälp så skulle effektiv avrustning och därmed sammanhängande minskad internationell spänning förbättra utsikterna för mera kooperativ internationell aktion.

153. De diskussioner som ägt rum i Ekonomiska och Sociala Rådet och i Generalförsamlingen under de sista åtta åren angående behovet av ett ökat hjälpflöde genom en internationell fond inom FN:s ram har ofta betonat betydelsen av de besparingar som vore att ernå genom allmän avrustning. Generalförsamlingens grundläggande ståndpunkt i denna fråga är alltså resolution 724 (VIII) som antogs enhälligt år 1953. Där gjorde generalförsamlingen följande deklaration:

"Vi, regeringar i de stater som är medlemmar av FN är redo att när tillräckliga framsteg gjorts i fråga om internationellt övervakad världsomfattande avrustning begära av våra folk att ägna en del av de besparingar som ernås genom en sådan avrustning åt en internationell fond inom FN:s ram för att stödja utveckling och återuppbyggnad i underutvecklade länder".

154. Det bör vara klart att återbetalande av lån givna på kommersiella villkor kan innebära tunga bördor på dessa länders betalningsbalans. Man har redan under de sista åren gett uttryck för oro över ett antal länders hopade skuldbörda och de växande svårigheter de har haft att sköta utestående lån. Det är viktigt att så stor del av den ekonomiska hjälpen som möjligt ges i form av anslag eller "soft" lån. Avrustning skulle sannolikt underlätta ett ökat tillflöde av sådan hjälp. Detta emedan de besparingar som avrustningen skulle medföra kunde ge de hjälpande länderna en god möjlighet att öka sitt bistånd utan att öka trycket på civilutgifterna. Detta skulle också leda till en önskvärd vidgning av existerande bas för hjälpen till att omfatta projekt som ej tillräckligt täckts under nuvarande politiska förhållanden och skulle därför underlätta ett balanserat genomförande av utvecklingsplaner. Ökad hjälp på den sociala investeringsområde skulle också bli möjlig eftersom man nu allmänt kommit till insikt om att en kraftig investering i hälsovård och framför allt i undervisning är en förutsättning för att erhålla största möjliga utbyte av andra utvecklingsåtgärder.

155. Eftersom de tävlande anspråken i utvecklade länder även är trängande finns en allvarlig möjlighet att de finansiella resurser som frigjorts genom avrustning snabbt blir absorberade för nationella ändamål. Det är därför önskvärt att en lämplig del av dessa resurser avsätts för internationell hjälp i olika former samtidigt som tillgångarna tas i bruk för inhemska behov.

156. Det måste understrykas att utländsk hjälp kan spela endast en kompletterande roll för utvecklingen av dessa länder och att ansvaret för påbörjande och intensifiering av utvecklingssträvandena alltså helt måste vila på vederbörande länders regeringar och folk. Det finns många länder i vilka brist på utländsk valuta på intet sätt är den enda eller ens den främsta orsaken till begränsad ekonomisk tillväxt. Sådana länder är sannolikt ej i stånd att effektivt utnyttja en större hjälp med mindre de vidtar inhemska åtgärder som är nödvändiga för att uppmuntra dylik tillväxt. Det finns anledning att vänta att stormakterna kommer att vara frikostiga med tilldelning av resurser frigjorda genom avrustning till utveckling av underutvecklade länder. Men man har också alla skäl att räkna med att de underutvecklade länderna själva skapar de villkor som är gynnsamma för deras ekonomiska växt. På detta som på andra i denna rapport behandlade områden kommer förberedelser och planering på förhand sannolikt att kraftigt höja den gynnsamma inverkan av allmän avrustning.

MAMAIA från

Europas modernaste badort

795:-!

15 dagar inkl. vivre o. resa från Köpenhamn

1:a klass-semester på den strålande svartahavsrivieran

- Bara några timmars jetresa.
- 300 säkra solskensdagar om året.
- Ni kan solbada under 13–14 av dygnets timmar.
- Underbara sandgula plager och blått hav.
- Rumänien är ett nytt turistmål, fräscht, "oförbrukat". Det finns oändligt mycket att upptäcka i detta vackra, gästvänliga land med dess fascinerande kontraster mellan gammalt och nytt.
- 150 % turistpremium när det gäller valutan.

Barnfamiljer! OBS!

- Barn upp till 5 år helt gratis.
- Barn från 5 år upp till 10 år – första barnet 250:-
– andra och följande 190:-
- Svenska barnsköterskor gratis till förfogande.
- Speciell mat för barn. Läkare. Barnvänliga anordningar på plagen, som är helt fri från biltrafik.

R · U · M · Ä · N · I · E · N

**BOKA
PLATS NU
HOS:**

AB FOLK-TURIST

VALLINGATAN 37 – STOCKHOLM – TEL. 20 17 92

Ur vår internationella kokbok, sammanställd av mrs Mona Bazaar, återger vi denna gång recept från Australien och Österrike.

AUSTRALIEN:

En i Australien mycket omtyckt och ofta förekommande "husmanskost" är nedanstående köttpudding.

- 2 koppar mjöl
- 2 koppar mjölk
- 4 ägg
- 1/2 tsk bakpulver
- 3 koppar i tärningar skurna köttrester,
- 3 tsk hackad persilja
- 1/4 tsk "fyra kryddor"
- salt

Sikta mjölet, bakpulvret och saltet i en skål. Vispa samman ägg och mjölk.

Lösning till korsord nr 1

- 1:a pris: Ingrid Ljungquist, Korea, Anderstorp
- 2:a pris: Ingrid Johansson, Kolmårdsvägen 57, II, Lidingö 3
- 3:e pris: Magna Wennberg, Skånegatan 31, Göteborg S

Häll i av blandningen undan för undan i mjölet och gör därav en jämn smet.

Köttresterna lägges i smord form och täckes med persiljan. Strö kryddorna samt ev. litet salt däröver, varefter smeten breddes över.

Gräddas i cirka 200 graders värme i ungefär 1 timme.

ÖSTERRIKE:

JULIUS' ÄLSKLINGSKAKOR

- 175 gram smör eller margarin
- 2 äggulor
- 1 1/2 dl sur gräddes eller gräddfil
- 350 gram vetemjöl

Blanda ingredienserna till en deg. Ställ den i kylskåpet, helst över natten. Kavla ut degen på mjölat bord och smörj den med smält smör. Blanda rusin, hackad mandel, socker samt sikta över vaniljsocker. Bred ut blandningen över degen och rulla ihop den som till en rulltårta. Skär den i bitar i önskad storlek och pensla dem med äggvita. Gräddas i 250 graders ugnsvärme i ungefär 20 minuter.

Ett snabbt och bekvämt sätt att resa från Sverige till

**HELSINGFORS
KÖPENHAMN
BERLIN
PRAG**

Flyg med

Tjeckoslovakiska Flygbolaget

Inform.: Sveav. 9-11 20 72 90, 21 07 90
Arlanda Flygplats 0760/600 00 ankn. 309

*Gunhild
Backlund*

**POLHEMSGATAN 15
Telefon 53 80 04**

Salon Carina

MANNE NILSSON

**ODENGATAN 75 (vid Odenplan)
Tel. 30 74 95**

DAMFRISERING - SKÖNHETSVÅRD

När det gäller

LÄGGNING eller PERMANENT

vänd er med förtroende till

**BLOMGREN-ARVIDSSONS
DAMFRISERING**

Cigarrvägen 13 - Tel. 94 54 44
Hökarängen

**Kransar, Buketter, Blomsterdekorationer
vid fester och möten**

Ring 46 43 08

Stockholm

Blomsterhörnan Axel Söderberg

Klänningsrockar

Specialitet **STÖRRE** storlekar

Stor sortering

BLUSAR - JUMPER - KOFTOR

ALLT I SYBEHÖR

Th. Rådeströms eftr.

RINGVÄGEN 87 (Mitt för E-hallen)
Tel. 41 38 45

Flygresor till MAMAIA

Avresa: Återkomst: **Pris tur/retur**

23/6 - 7/7 **Från STOCKHOLM** kr 945:-

7/7 - 21/7 " **KÖPENHAMN** kr 795:-

21/7 - 4/8

4/8 - 18/8 I priset ingår flygresor med Taroms

18/8 - 1/9 Il-18 jet, transfer i Rumänien, tvåbäddsrum, tre mål mat, halvdagsutflykt, be-

1/9 - 15/9 tjäningsavgifter och svensk reseledares

15/9 - 29/9 tjänster. Flygplatsavgift tillkommer.

RABATT FÖR BARN! Barn under 5 år, resa och hotell

fritt. - Barn mellan 5 och 10 år: första barnet 260:-, andra

barnet 195:-.

Anmälan kan ställas till Svensk-Rumänska Föreningen,

Drottninggatan 10, 5 tr., Stockholm C. Tel. 08/21 80 16.

teknikens monstrum

Jag brukar inte betraktas som helt bakom flötet när det gäller mera praktiska ting. Jag klarar att slå i en spik, sätta upp krokar för tavlor, laga en stickkontakt, sätta i proppar och andra bestyr som hör till de mera vanliga hem-sysslorna för husmödrar. Däri ingår också som alla vet att limma fast stolsben, ingripa med råd och dåd i de tekniska sysslor som alla barn under en viss tid ägnar sig åt med liv och lust. Jag är heller inte främmande för att reparera en cykelslang eller ett lyse som inte fungerar. Man kan med stöd av det ovan nämnda således våga påstå att jag inte är praktiskt obildbar.

Men nu har jag i alla fall börjat tvivla. Och allt beror på en oljepanna, en sådan med moderna finesser, många knappar och klockor, termometrar, små röda lampor som lyser eller inte lyser, rattar, spakar, spjäll, rör både på längden och på tvären skalor som inte säger mig ett dugg, handtag, kranar m. m. Den står i en liten skrub, ibland tyst och snäll och ser så där allmänt foglig ut. Men ibland sätter någon mekanism igång den och då påminner den mera om en helvetesmaskin än om en apparat som står till människans tjänst. Då stänger jag skyndsamt dörren och funderar över var den säkraste platsen i huset finns, om pannan skulle fara i luften. Jag tror alltid att oljepannor exploderar, men jag har inte haft någon så nära inpå mig förut. Ibland — under pauserna mellan pannans utbrott — smyger jag mig till och står sedan en stund och glör på alla termometrarna och rattarna, som om de skulle ge mig någon lösning på problemet hur detta vidunder fungerar.

Förvånansvärt nog har vi haft varmt i huset hela vintern. Ibland har vi låtit fylla på olja, för så-

dan behövs efter vad jag kan förstå. Men för en vecka sedan satte de verkliga problemen in. Det började susa underligt i elementen. Susandet övergick så småningom i ett stillsamt kluckande och porlande. Det lät som vi haft en springbrunn i varje rum, och för den som tycker det är lugnande med springbrunnar kunde det ju verka som medicin. Jag hör dock inte till den kategorin. Särskilt som jag vet att vi inte har installerat springbrunnar och att således ljudet måste komma av att *något inte fungerade* på rätt sätt. På två dar vågade jag inte göra någon visit hos vårt pannmonstrum. Jag bara *lyssnade*. Jag gick omkring bland springbrunnarna och funderade. Tredje dagen förstod jag att något måste göras.

Till pannan hör förstås en instruktion. Men den förutsätter tydligen att alla människor har ingenjörsexamen eller något dity. På skälvanande ben och med instruktionsboken i handen steg jag in i pannrummet. Vad var det nu man skulle *tillse*? Jo, att *shuntventilen* var rätt inställd. Vad i all sin dar var en shuntventil? Något med ventiler och ventilgummin för cyklar föresvåvade mej. Kunde det vara samma system? Något med luft eller så? Med shuntventilen kunde man reglera värmen i elementen. Det var ju bra. Jag petade på ett par knappar, och ingenting hände. Jag lämnade shuntent åt sitt öde och kastade mig över nästa stycke: *Se till att vatten finns i panna och system*. Vilket system? Var såg man att det fanns vatten i pannan. Jag for runt och letade efter någon slags mätare. Ovanpå pannan finns en stor kran. Jag skruvade ett tag och inget hördes förstås. Hela tiden var jag beredd att hoppa ut ur rummet och inta skyddsställning i hallen. Jag skru-

vade fram och tillbaka, lyssnade och spejade. Pannan stod som förut och nu tyckte jag den log sataniskt mot mej med sina förvridna drag. Två klockor förlänade den dessutom en något vindögad blick. Jag skruvade åt kranen igen och gav mej på en liten knapp, den minsta jag kunde hitta. Den såg ut som en sådan där liten knapp som småflickor ofta har i sina blusar. Pannan reagerade inte och kom mig inte till hjälp på något sätt. *Se till att rök-gasspjället är utdraget*. Naturligtvis vet jag vad ett spjäll är. Men vad är en rök-gas? En kombination av *gas* och *rök*. Släpper vi ut *gaser* från vårt pannrum? Kan det inte vara farligt? Kan-ske kan jag fråga någon rådgivare i en veckotidning. Kapitlen om sotning och smörjning lämnade jag därhän. Det finns ju något som heter experter. Men inte kan man anlita en rörmontör bara för att man hör springbrunnar! Han skulle kanske hänvisa till någon känd psykiatriker.

Med darrande fingrar grep jag nu om en spak, som verkade viktig. *Och se!* Pannan slocknade! Den stannade, blev stum och kall. Blicken i termometrarna hade också slocknat. Jag hade besegrat draken — åtminstone tillfälligt! För ute var det kallt och efter de första minuternas triumf insåg jag i en skrämmande klarhet att jag *inom några få timmar* måste få liv i den igen.

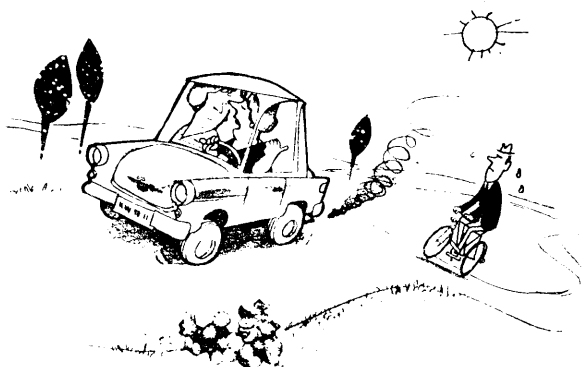
Jag svävade i alla fall ut i hallen, lättad och lycklig. Nu kunde i varje fall inget förfärligt hända. Pannan var släckt. Då hörde jag ett av barnens klagande röst:

Mamma, det låter så konstigt i elementet!

— — —

I morgon skall jag ringa till en oljepannsexpert...

Kraka.

— Albert har aldrig kunnat smälta att det var jag som hade bilen med in i vårt äktenskap.

— Vaktmästaren — får jag betala!

kvinnornas världskongress Moskva 24-29 juni

KVINNOKRAV I HÄLLEFORS:

samma rätt till arbete som männen

Den 24 juni öppnas Kvinnornas Världskongress i det nya kongresspalatset i Kreml i Moskva. Hit väntas tusentals kvinnor från snart sagt varje land i världen. Det är kvinnor som reser med stora förhoppningar och fast beslutsamhet att efter förmåga bidra till att göra denna kongress till ett mäktigt uttryck för alla kvinnors längtan efter en värld där fred ständigt råder.

På kongressens dagordning står fem punkter:

1. Kvinnornas bidrag i kampen för en fredlig värld: universell avrustning; vikten av att de statliga krigsbudgeterna omvandlas till fredsbudgeter; vänskap mellan folken och fredlig samlevnad.
2. Samhällets skyldighet att säkerställa kvinnornas fulla likaberättigande, deras rättigheter som mödrar, arbetare och medborgare.
3. Kvinnornas deltagande i striden för alla länders politiska och ekonomiska oberoende och mot alla former av kolonialism.
4. Kvinnornas ansvar för att skydda barn och ungdomar och säkerställa att de uppfostras i en anda av fred och vänskap.
5. Val av KDV:s ledande organ.

Utan tvekan är det så att det är till den första frågan som det största intresset är knutet. Hur stora problem som än sammanhänger med kvinnornas jämlikhetssträvanden och med barnens fostran och hälsa, så överskuggas de ändå av det som är hela mänsklighetens problem just nu: **Hur uppnå allmän och total avrustning?** Avrustningen är det enda godtagbara alternativet till kapprustningen, terrorbalansen och ångesten för kärnvapenkriget.

Må kvinnorna gå före och visa på en väg som leder fram till en värld utan vapen – en värld utan krig!

Här uppvaktas direktör Nils Rudberg i SKF Hellefors Jernverk med krav om åtgärder mot den dolda arbetslösheten bland kvinnorna. Uppvaktningsdelegationen bestod av fruarna Margareta Lizell (fr. v.) Greta Karlsson och Sylvia Henriksson.

På initiativ av Hällefors SKV-avdelning har kvinnornas samarbetskommitté under våren genomfört uppvaktningar hos de kommunala myndigheterna och hos representanter för näringslivet – SKF och Billeruds AB – Hellefors bruk. Och det saken gällde var: *arbete åt kvinnorna i Hällefors*. I den skrivelse som överlämnats vid uppvaktningarna heter det:

”Kvinnornas Samarbetskommitté behandlade på sitt senaste möte sysselsättningsmöjligheterna för kvinnor i köpingen. Möjligheterna för kvinnorna att erhålla lämpliga arbeten är mycket begränsade, vilket har medfört att många kvinnor, som önskar arbete icke har möjlighet till detta.

Samma är förhållandet för unga flickor som slutat skolan. Det finns både öppen och dold arbetslöshet bland kvinnorna. Vi önskar samma rätt till arbete som männen. Vi vädjar till kommunalnämnden att i samarbete med länsarbetsnämnden och de lokala industrierna lösa sysselsättningsfrågan för kvinnorna i köpingen.”

Vid uppvaktningarna har man visat sig lyhörd för kvinnornas krav och lovat aktualisera dem i kommunala och and-

ra sammanhang. Men känner vi hälleforskvinnorna rätt så kommer de inte att slå sig till ro enbart med löften.

ROSA LUXEMBURG *Fängelsebrev*

Den stora polskryska revolutionären och författarinnan satt under en stor del av det första världskriget i tyskt fängelse. Det är hennes brev därifrån som föreligger i denna volym i urval och översättning av Ture Nerman. ”Breven är enastående vackra, levande, mjuka, trots att den revolutionära glöden aldrig mattas. Sådan hon ter sig i sina skrifter och brev hör hon till vårt sekels stora gestalter.”

Olof Lagercrantz, DN

11: 50

TIDEN